

SEKTEN KUNNEN GEVAARLIJK ZIJN

Dit klinkt een beetje vreemd, want je vraagt je af hoe een geloof - of het nu sektarisch is of kerkelijk - gevaarlijk zou kunnen zijn. Ik wil proberen dat in deze inleiding duidelijk te maken. Allereerst wil ik u herinneren aan het volgende: Elke messiaanse beweging blijkt een goudmijn te zijn. Dat komt omdat de mensen eigenlijk een verlossing zoeken. Mensen die geen raad meer weten met zichzelf, met hun leven, zijn maar al te blij, wanneer er iemand komt die hen belooft dat ze voortaan in hooggeestelijke vrede en vreugde zullen leven. Ze zijn dan heel graag bereid om daarvoor grote offers te brengen zowel in hun persoonlijk leven als ook ten aanzien van hun bezittingen. Dat is op zichzelf al gevaarlijk. Het betekent namelijk dat er heel wat bewegingen zijn die misschien door degenen die het beleven volkomen oprecht en eerlijk worden ervaren, maar waarvan de leiding op de een of andere manier dan toch wel wat vreemd aandoet.

U herinnert zich ongetwijfeld de Christian Revivals. Dat is al een tijd geleden. Daar kwamen mensen, gedreven predikanten die predikten meestal in mooie witte gewaden. Zij zongen er dan ook nog bij. Zij vroegen je dan om je hart aan Jezus te geven. Daarvoor kregen ze idem zoveel van de christelijke gemeente, want ze kwamen weer het christendom een beetje op poten zetten. Daarbij collecteerden ze. Zij hadden toen nog geen plastic emmers, maar gebruikten er toen houten dozen voor en daar ging ook veel in. Als wij achteraf kijken hoe het privé-leven van dergelijke mensen is geweest, dan kunnen we op z'n minst genomen een twijfelachtige aantekening geven. In sommige gevallen is het duidelijk dat ze gewoon rijk zijn geworden door de verkondiging van hun geloof en dat ze alle zonden hebben begaan die ze anderen lieten bekennen, als ze zich tot Jezus kwamen bekeren. Dus, zonder gekheid. Dat is een oude geschiedenis, dat is helemaal niet nieuw.

Het nieuwe is in deze dagen dat de moderne sekte uit het Oosten komt. Zij heeft een Bhagwan, een Goeroe of iets dergelijks. Ze kleedt zich in buitenissige gewaden. Ze heeft een leefwijze waardoor je denkt aan een soort kloostergemeenschap, alleen dan wel gemengd en soms zelfs wel zeer gemengd. Al die mensen werken voor hun eigen heilige familie of hoe zo iets dan ook heet. Nu moet u wel begrijpen, je kunt niet zeggen dat de mensen die in een dergelijke sekte verkeren op zichzelf kwaad doen. In tegendeel. Misschien vindt u de methoden die worden gebruikt minder netjes. Maar neemt u mij niet kwalijk, men spreekt over hersenspoelingen e.d.. Ik herinner mij heel goed - ik ben lang geleden ook al op aarde geweest - dat dergelijke dingen ook gebeurd zijn in de katholieke kerk door o.a. de Jezuïeten en ik kan er nog wel een paar opnoemen. Al die nu zo respectabele kerkgenootschappen hebben in het verleden zich ook zo gedragen. Zij hebben ook met geweld, met bedreiging met de hel, met martelingen geprobeerd hun eigen macht en vaak ook hun bezit, zeker te stellen.

O, ik heb er helemaal geen bezwaar tegen dat een moderne Paus rondreist. Het is zo langzamerhand wel een kerkelijk circus geworden, maar de man doet het goed. De man is op zijn manier er eerlijk van overtuigd dat hij de mensen iets goeds geeft. De mensen die hem zien, nu ja, staan onder invloed van het buitennissige van het ongewone gebeuren. En als ze hem dan niet zien als de vervanger van Mick Jagger, dan toch misschien wel als een van de christelijke Beatles. Dat klinkt allemaal wel wat cynisch, maar is het niet waar?

Sekten kunnen werkelijk gevaarlijk zijn, omdat de meeste sekten (ik sluit bepaalde kerkelijke groepen daarbij zeker niet uit) de mensen de vrijheid van zelf leven, zelf denken, verantwoordelijkheid dragen voor hun daden, in feite ontzeggen. Het is voor mij absoluut aanvaardbaar dat iemand zegt: Ik wil leven in een besloten rijk. Ik wil leven in het Koninkrijk Gods. En als hij dan zegt: Daardoor wil ik mij vrijmaken van de maatschappij, dan zeg ik nou, ga je gang. Maar op het ogenblik, dat de mensen onder elkaar achter het mom van de christelijke naastenliefde het je onmogelijk maken dat je kritisch denkt, als zij je je vrijheid gaan ontnemen, als zij je verbieden bepaalde dingen te zeggen en als kleine machtsbewuste mannetjes de dienst gaan uitmaken in het koninkrijk van God, dan vraag ik mij toch wel af of men zich in de titel misschien heeft vergist en dat het het koninkrijk van de andere partij is.

Het gaat niet om het geloof, het gaat om de praxis. Als u denkt dat u gelukkig kunt worden als u trommelt, fluit speelt en Hare Krishna noemt als de enige kracht: hare, hare, hare wat een vriend van mij overigens de opmerking ontlokte: "Je kunt merken waar ze spijt van hebben, want ze roepen steeds om hun haren, zij met hun kale koppen." Maar als ze daar gelukkig mee zijn, waarom niet. Op het ogenblik echter, dat men probeert hen te beletten hun eigen leven te gaan leiden, op hun eigen manier te leven en te denken, maak ik bezwaar.

Ik weet dat er heel wat mensen zijn die de Bhagwan Beweging indertijd in Poona enorm hebben aangevallen. Ik vraag mij af: waarom. Zeker, ik geef toe, die Bhagwan was misschien een aardige man. Hij leefde er goed van. Maar aan de andere kant gaf hij de mensen toch wel iets. Hun geloof, hun bevrijding, hun zichzelf terugvinden dat kan toch belangrijk zijn. Zolang er geen pressie is om alleen op deze manier te denken, zolang er geen verbod is om ook eens ergens anders te gaan luisteren, zolang je niet gedoemd bent te blijven rondlopen met een bord voor je kop, zelfs al staat het portret van Bhagwan erop, heb ik geen bezwaar. Maar op het ogenblik dat men zegt: Dit mag je niet meer denken, je mag je gevoelens niet eens onderzoeken, je moet jezelf uitleven en dan maar leven in het niets, dan zeg ik: Degene die een ander veroordeelt tot het niets, ontzegt hem de mogelijkheid tot bewustwording. Daar heeft hij geen recht toe.

Erger is het nog in bepaalde andere groeperingen. Ik denk aan de Maan-mannetjes, de Moonies, waar je als je eenmaal tot die groep behoort zelfs niet meer kunt zeggen met wie je zoudt willen samen gaan, samen leven. Waar wordt uitgemaakt met wie je moet samen werken en hoe en wat je moet doen. Waar wordt uitgemaakt wat je voor je persoonlijk leven mag verdienen en besteden. Waar kort en goed alles je wordt ontzegd behalve de verering van de grote meester. Dit is waanzin. Nu zegt u: Je valt nu de Moonies aan en dergelijke groepen. Dat is al zo vaak gedaan. Maar hoeveel kleine dorpsdominees zijn er niet die op hun eigen manier in een klein bekrompen kerkje dienstjes houden voor mensen die ze ook alles verbieden, wiens levens ze regeren, waarbij ze ook uitmaken wie met wie met trouwen en wie niet. Waarbij ze precies vertellen wat je wel mag geloven en wat niet. Waarbij televisie anathema (vloek) is, al is het doodgewoon omdat zelfs de EO te lichtzinnig is. Dergelijke dominees zijn er hier in Nederland. De zwarte kousenkerkjes waar dominee zich alles kan permitteren tegenover al zijn gemeenteleden inclusief de vrouwelijk. En dominee zich ook alles permitteert als het hem behaagt, maar de Heer alleen door zijn mond spreekt. Dergelijke sekten zijn gevaarlijk. Ze zijn gevaarlijk voor je gezondheid van leven en denken, voor je geestelijke ontwikkeling. Ze zijn een directe aantasting zelfs van de sociale samenhangen, van de gemeenschap waarin je leeft. Dat kun je toch niet accepteren! Laten wij proberen de karakteristiek van een sekte na te gaan. Niet van alle sekten, want er zijn ook goede. Het zijn er wel niet veel, maar ze zijn er toch wel.

In de eerste plaats. Een sekte die gevaarlijk is, gaat altijd uit van een waarheid die zij alleen bezit.

In de tweede plaats: Ze heeft een leiding die onaantastbaar is.

In de derde plaats: Ze stelt hoge eisen aan de gelovigen, maar ontzegt hun gelovigen de mogelijkheid tot meedenken laat staan tot controle.

In de vierde plaats: een ieder, die tot de gemeenschap behoort en daar uitstapt, loopt gevaar vervolgd te worden door zijn vroegere medegelovigen.

Nu heb ik nog niet eens gesproken over de hersenspoelingstechnieken die heus wel worden toegepast, zeker tegen de jongeren. Ik heb het alleen maar over de grondwaarden. Dat een dergelijke sekte niet alleen religieus hoeft te zijn, zal u duidelijk zijn. Als we kijken naar b.v. de Rote Armee Fraktion, dan vinden we eveneens hetzelfde denken. Er is één onfeilbare waarheid. De hele wereld heeft ongelijk, wij alleen hebben gelijk. Als je het waagt ons te verlaten, dan zullen wij je doden. Wij mogen alles doen, wij mogen alles eisen, een ander mag niets. Precies hetzelfde systeem. Als we kijken naar - ik zou het ook een sekte willen noemen - het communisme, dan zien we dat daar tenminste nog, vooral buiten Rusland, een zekere afwijking van de norm mogelijk is. Je mag nog wel je eigen oordeel hebben over wat Marx heeft bedoeld, wat Lenin heeft geschreven en ook over de vraag of Stalin gelijk heeft gehad. Zeker, je bent gebonden aan hun gemeenschapsleven. God is aanvaardbaar. Zolang je in die gemeenschap redelijk kunt bestaan, ervaringen kunt opdoen, geloof ik niet dat iemand daar wat op tegen kan hebben. Maar op het ogenblik dat elke andere benadering, elk ander

systeem als verwerpelijk wordt geschetst zonder dat je de mogelijkheid krijgt de feiten na te gaan, dan deugt er iets niet. Laat mij het zo zeggen: Als Oost-Duitsland een muur nodig heeft om West-Duitsland buiten de deur te houden, want daar gaat het om de gedachten, de werking, de sympathieën buiten de deur te houden, dan stemt het in feit toe dat het eigen systeem faalt, niet juist is. Dat kunnen we politiek nog wel meer zien en mag het ook gemakkelijker gezegd worden, vooral aan deze kant van de gordijnen. Gordijnen lopen van bamboe via ijzer tot muur. Vandaar dat er zoveel mensen tegen de muur opvliegen als ze ontdekken waar ze eigenlijk in terecht zijn gekomen. Wij moeten begrijpen dat geestelijk zowel als anderszins elke groep, die voor zich de enige waarheid opeist, het enige gelijk en daarbij niet bereid is enig dialoog aan te gaan, levensgevaarlijk is voor de volksgezond van de mens, voor zijn vermogen om zelf te denken, zelf te zoeken. Als er overal H. Hartbeelden staan, dan ziet u mij misschien glimlachen. Dan denk ik: die beeldhouwer is Dr. Barnard voor geweest. Dat is toch gewoon een open hartkwesie, nietwaar. Nu ja, als jullie dat leuk vinden, waarom niet. Waarom zouden ze op Bali geen tempelwachters neerzetten? Waarom zouden ze in China geen drakendansen dansen? Dat mag voor mij, daar heb ik niets op tegen. Maar op het ogenblik, dat iemand u zegt: Dat is het enige beeld van de werkelijke heerser van deze wereld, zeg ik. Je bent een beetje geschift. Is er iets niet goed bij je, jong? Zie je dat nu helemaal goed, meid? Als ze dan nijdig worden, bewijzen ze daarmee dat ze gehersenspoeld zijn, dat ze op de een of andere manier van de werkelijkheid verwijderd zijn, dat ze niet werkelijk willen zien wat er gebeurt, dat ze niet willen leven als mensen, maar dat ze zichzelf tot werktuig hebben gemaakt van een groepering die hen alleen maar mooie verwachtingen voorspiegelt.

Ik vind het heel prettig dat er groeperingen zijn die u geruststellen en zeggen: Ach, als je een beetje lijdt op aarde is dat niet zo erg, daarvoor krijg je later je beloning. Maar dan vraag ik mij wel af hoe ze dat te weten zijn gekomen. En dan vind ik dat iemand het recht heeft te zeggen: Je kunt mij nog meer over die beloning vertellen, geef mij eerst maar wat ik nodig heb vandaag. Het is al begonnen in de christelijke gemeenschap. Als we ons realiseren wat de priesterarbeiders hebben gedaan, hoe de revolutionaire priesters vooral in de Zuid-Amerikaanse landen eigenlijk hun sociale bewogenheid voorop hebben gesteld, dan zie ik daarin een directe aantasting van de macht van de kerk, inderdaad. Maar ik zie gelijktijdig daarin een bewustwording van de feitelijke waarde van het christendom. Als een sekte u vertelt dat u vrij moet nadenken, dat u op uw eigen benen moet staan, dan ben ik de eerste om applaudiserend op te springen en te zeggen: Dat is goed. Zelfs als zo'n sekte uw wijze van denken beïnvloedt. De Orde kunt u ook als zodanig beschouwen, zij heeft een zekere invloed op uw denken. Zegt u niet dat het niet waar is, want zo nuchter bent u niet of u neemt er altijd wel wat van mee. Als u bij de Orde komt, dan wordt u gezegd: Onderzoek zelf. En dan zeggen ze dat niet in de zin van, zorg nu maar dat je ons gelijk geeft, maar echt in de zin van: probeer nu zelf eens na te gaan wat het voor jou betekent. Mens, kijk naar jezelf, let op jezelf. Dan hoeft u niet aan te nemen, niemand eist van u aan te nemen dat er een leven na de dood is. Wij weten dat het er is. U zult het later wel ontdekken, daar ontkomt u toch niet aan. Niemand zegt u: Zo moet u leven. Dat is het enig goede, het enig juiste. U moogt leven met uw eigen moraal met uw eigen gedachten. Wij zijn alleen maar blij, als wij u kunnen helpen om sommige van die gedachten wat beter te verwoorden, als wij u helpen misschien om te beseffen waar bestemde gedachten en gevoelens naar toe gaan of op uit lopen.

Er zijn heel wat groeperingen in het christendom en elders die in feite niet veel meer en niet veel minder doen. Dat zijn de goede sekten volgens ons. Ze ontnemen u niet de vrijheid, maar ze geven u de mogelijkheid om uitgaande van hun eigen standpunt te zien welke veronderstellingen, relaties of theorieën ook nog mogelijk zijn in de werkelijkheid. Stel daar nu eens tegenover de jongens en meisjes die binnenkomen in gemeenschappen, die ontzettend lief worden behandeld, maar die ondertussen wel worden onderworpen aan leefregels en op den duur steeds strenger worden aangepakt totdat ze in een sleur terecht zijn gekomen waarbij militaire drill eigenlijk maar kinderwerk is. Denk aan de mensen die alleen mogen trouwen, als hun leider het hun toestaat en hij eerst zijn goedkeuring heeft gegeven aan de gekozen partner. Denk eens aan al die mensen aan wie wordt gezegd. Tien procent van je inkomen moet je eerst aan onze kerk geven. Houd je dan niets over, dan is dat erg jammer voor je, maar je moet dat toch doen. Je moet de blijde boodschap verbreiden. En aangezien jij de verdiensten zult hebben, moet je ons natuurlijk betalen. Wij zullen je dan wel de bladen geven waar die boodschap in staat. Dat is op zichzelf een gevaar voor de gemeenschap. Waar

mensen niet meer zelfstandig kunnen denken, waar mensen als hopeloze dwazen achter een leider aansjokken zonder te weten waarom, daar sterft het mens-zijn uit, daar is bewustwording steeds moeilijker mogelijk. Daar waar openbaringen optreden die je op gezag van anderen moet aanvaarden, daar is gevaar.

Kijk, ik heb niets tegen de kerk van de Heiligen der Laatste Dagen. Mormonen hebben ontzettend veel goeds. Maar moet ik nu zo maar aannemen dat er ergens gouden tafelen zijn geweest waarop dit nieuwe evangelie was neergeschreven, terwijl het bijna zeker is, dat ze er niet zijn geweest? Als er geen getuige is te vinden die betrouwbaar is, mag ik dan zelf nog denken? Of moet ik mij laten overrompelen door het aplomb waarmee wordt gezegd: Dit is de nieuwe waarheid, zo zul je verder moeten leven. Als ik dan kies voor die manier van leven, dan is dat mijn zaak. Dan kan ik ook de gemeenschap verlaten. Ze zullen daar misschien treurig om zijn, maar ze zullen mij niet vervolgen. Een mens heeft een brein. Als we aannemen dat de mens door God is geschapen, dan heeft hij dat brein zeker niet gekregen om het als gekonfijte kers in de suiker van het zoete geloof van andere te bewaren zonder er ooit aan te komen. De mens heeft zijn hersens gekregen om te denken. De mens heeft geestelijke vermogens. Hij heeft innerlijke belevingen. Hij kan op velerlei wijzen zijn relatie met de kosmos beseffen en soms zelfs omzetten in systemen en berekeningen die voor hem werken. Wie heeft het recht je dat te verbieden? Welke bigotte God zet de mens neer in een paradijs met de zekerheid dat hij zal zondigen? Welke krankzinnige Godheid gaat een weddenschap aan met de duivel en onderwerpt een mens daarvoor zonder meer aan allerlei ellende? Welke tiran doet dat? Het staat in de bijbel. Moet ik dat aanvaarden? Of mag ik erover denken? En als ik dan na nagedacht te hebben, na het innerlijk aan gevoeld te hebben heb aanvaard, ongeacht het feit dat ik het voor mij zelf niet logisch vind, dan is dat mijn zaak, dat is mijn recht. Maar ik heb niet het recht tegen een ander te zeggen: Ik vind het waar, dus is het de waarheid en jij hebt je eraan te houden.

Je kunt nooit weten wat er gebeurt. Peerke Donders is heilig verklaard. Misschien dan over honderd jaar Van Agt ook zalig wordt verklaard. Alles is mogelijk. Maar moet ik nu aannemen dat ze zeker in de hemel zijn? De meeste gelovigen doen dat. Ze weten niet eens wat het betekent. Het betekent alleen dat de kerk zegt. Die mens heeft zo goed geleefd en er zijn zoveel tekenen waardoor ergens een invloed van hem schijnt te blijven hangen dat het geoorloofd is om hem aan te roepen. Als je heilig bent, dan mag dat overal, maar als je zalig bent, mag dat alleen in de regio waar je vandaan komt, waar je hebt gewerkt.

Dan komen we aan een tweede punt dat misschien toch wel belangrijk is, als we proberen het gevaar van al dit sektarisme te onderkennen. Het geloof van de eenvoudige mensen is altijd anders dan de leer. Als we de leer op zichzelf bekijken, dan is ze misschien verheven en goed. Als ik denk aan de Getuigen van Jehova, dan word ik getroffen door heel veel lichtende en goede dingen daarin. Maar kijk ik nog een keer, dan zie ik ineens dat het eigenlijk een greep naar de macht mogelijk maakt voor iedereen, die zich maar tot autoriteit weet op te werken. En dan zie ik weinig verschil tussen een dergelijk iemand en een monseigneur Gijzen. Niet dat ik het ze kwalijk neem. Het is menselijk wat ze doen. Vanuit hun visie misschien heel erg logisch ook. Maar er is één ding waarmee ik niet eens kan zijn. Wanneer er wordt uitgeroepen: als je mij niet volgt en gehoorzaamt, dan ben je veroemd! Dan schaad je de kerk, schaad je het aanzien van Christus, dan verloochen je het Rijk. Dat kan ik niet aanvaarden. Hoe denkt u dan dat een mens zich voelt die wordt uitgestoten? Een mens is een gewoontedier. Als je eenmaal behoort tot een dergelijke gemeenschap en je zegt tenslotte: Dit gaat mij te ver, dit kan ik niet aan, dan zijn ze niet bereid om je vol christelijke naastenliefde te steunen in je terugkeer. Dan ben je afgesneden, je bent uitgeworpen. Niemand spreekt meer een woord tegen je. Degenen, die gisteren nog je beste broeders en zusters waren, kijken je niet meer aan. De hulp die je hebt gekregen (dat gebeurt toch heel vaak in zo'n gemeenschap) is ineens afgelopen. Heb je een winkel, ze kopen niet meer bij je. Dan sta je helemaal alleen. Een ander geloof heb je niet. Je hebt alleen maar een vraag. Maar je mag geen vragen stellen. Daar gaat een mens toch kapot aan.

Wat denkt u van mensen die zo bang zijn geworden voor een geestelijke dood, een ondergang, te worden achtervolgd door demonen zodat ze niet verder meer kunnen. Wat denkt u daarvan? Wat denkt u van de benadering van Hubbard (scientology) die de mensen - overigens tegen betaling - met een heel simpel beleidingsapparaatje met een metertje erin helpt om zichzelf te kennen? Maar hij ze dan zo keihard met hun innerlijke verwarringen confronteert dat in Engeland bleek dat ruim 30 % van degenen, die daar de hogere scholing

(tegen betaling) hadden meegemaakt, vanaf dat ogenblik geestelijk gestoord waren. Dat wil niet zeggen dat het systeem, van Hubbard zonder meer slecht is. Het wil wel zeggen dat er een te grote dwang bestaat, misschien zakelijk gebaseerd op inkomen of ander denkbeeld waardoor men de mensen - ook als blijkt dat ze in wezen niet verder zouden kunnen gaan - eenvoudig probeert op te jagen, opdat ze dan de superprestaties leveren en daarmee eigenlijk de melkkoetjes worden van de vereniging, de sekte of hoe je ze wilt noemen. Dat is het grote gevaar van de sekten en wat dat betreft van alle sekten. Als de een of andere hypocriet zich plotseling vertoont als de grote bringer van het Woord of 'de nieuwe profeet' of 'de onfeilbare' en zegt: Mij volgen betekent ontsnappen aan de eeuwige dood en de duisternis, aan de verdoeming en de duivel, dan verbiedt hij u om te denken.

Er zijn mensen die in Hitler hebben geloofd. Ik geloof niet dat Hitler in het begin zo slecht was. Op den duur werd het echter een organisatie. Wie niet geloofde, werd vervolgd. Wie niet behoorde tot de uitverkoren kaste voor wie het geloofje was ontworpen, die werd eenvoudig, als het niet anders ging, omgebracht. Dus zei men: Dat moet je aanvaarden, dat is voor het welzijn van Duitsland, van het nieuwe rijk. Dan zeggen ze: Wat heeft Hitler de meest onmenselijke dingen gedaan. Maar wat hebben de mensen gedaan gedurende de Inquisitie in Spanje, in Mexico! Hoeveel mensen zijn daar niet uitgemoord in naam van het geloof, in naam van het heilige roomse rijk, in naam van het pauselijk gezag. O ja, dat is lang geleden. Je mag er niet meer aan denken. Wat moet ik denken van christenen die in Argentinië en in Engeland op het ogenblik zeggen dat het Gods wil is dat soldaten elkaar afmaken. Dat zijn erkende kerken, zeker. Het zijn geen sekten, maar er zitten dezelfde insecten aan het hoofd, dat kan ik u wel vertellen.

Sekten kunnen gevaarlijk zijn en kerken kun je niet uitsluiten. Machtsbeluste, eigen belangdienaars maken mensen tot slaven in naam van een idee. Ze proberen de mensen te breken zodat ze niet meer kunnen bestaan zonder de verslavende predicatie, het verslavend gevoel van samen zijn. Wij, uitverkorenen. Arme zielen, zij die verloren gaan, voor wie dit leven geen enkele betekenis meer heeft. Mensen, die alleen nog de zwakke schaduw zijn van de verborgen wensdromen van degenen die hen manipuleren. Er is weinig verschil tussen bepaalde legers waarin de discipline het enig belangrijke wordt geacht en zelf denken verboden is en kerken waarin datzelfde bestaat. Sekten, die hun gelovigen gebruiken als melkkoeien zodat de leraren als ijverige mieren de bladluizen, die ze hebben bekeerd, uitmelken tot verbetering van hun eigen dieet. Neemt u mij niet kwalijk. Ik had misschien de zaak duidelijker moeten stellen. Ik heb het echter algemeen aangepakt. Afsluitend zou ik het volgende willen stellen: Sommige sekten zijn inderdaad voor de geestelijke en zelfs de mentale gezondheid van hun volgelingen gevaarlijk. Het is niet in de eerste plaats de leer die daaraan schuld is. Het is de wijze waarop deze verlossingsleren worden geëxploiteerd totdat het lijkt alsof het een handel in dromen is geworden: maar dan wel dromen die verslavend zijn. Dromen waarvan je niet meer kunt loskomen. Dromen waardoor je wordt geconditioneerd tot een enorme angst op het ogenblik waarop je zelfstandig probeert te denken. De vrijheid, de innerlijke vrijheid van de mens, het hoogste goed dat hij bezit.

Er zijn heel wat sekten, maar het zijn de sektariërs die ze zo gevaarlijk maken. De mensen, die niet meer in staat zijn kennelijk om innerlijk en vanuit zichzelf iets te zoeken, om hun eigen weg nog een beetje te bepalen, om nog zelf te denken. Zij zoeken naar iemand die hun wat zoete woorden geeft, het gevoel om ergens bij te horen en daarvoor alleen maar een absolute onderwerping eist. Deze wensen, die dergelijke leiders aanvaarden, zijn misschien wel de werkelijke schuldigen. Het is niet aan ons om een leer te veroordelen. Ik geloof, dat zij die dansen met Krishna daarin een verrukking en een extase kunnen ervaren die voor hen inderdaad een verlichting teweegbrengt. Maar ik weet ook, als ze niet meer vrij zijn om in plaats van te dansen ergens anders te gaan bidden of mediteren, dat dat fout is. Ik weet, dat de Bhagwan-beweging op zichzelf de mensen losmaakt van de moderne maatschappij. Dat vind ik helemaal niet erg. Dat zij probeert de mens tot op zekere hoogte te ontdoen van zijn frustraties, van zijn conditionering. Ik vind dat helemaal niet erg. Maar op het ogenblik dat ze - hetzij de gelovigen hetzij de leiding - een mens verbiedt om zelf te denken en verder te zoeken, dan verwerp ik het.

Ik heb niets tegen het systeem van Ron Hubbard dat op zichzelf de mogelijkheid geeft om een deel van het denken beter te ontwikkelen. Ik heb bezwaar tegen het gebruik dat er wordt

gemaakt van deze methode om mensen te onderwerpen en om ze in feite te ketenen aan het systeem.

Ik heb niets tegen een messias, al is hij misschien vals. Ik heb alleen iets tegen een messias die zijn openbaring probeert om te zetten in klinkende munt, in macht, in het vermogen anderen aan zich te onderwerpen. De mens is vrij geboren. Zijn gehele karma, zijn gehele levensgang door alle bestaan heen is gebaseerd op een vrije en zeer persoonlijke bewustwording. Niemand heeft het recht om dit aan te tasten. Waar dit toch gebeurt, acht ik elke groepering die dat doet - onverschillig haar motieven en haar methoden - schadelijk, verwerpelijk, demonisch.

Na de pauze wil ik graag van u horen wat u ervan denkt. Wat ik ervan denk dat heeft u naar ik aanneem met uw klompen kunnen aanvoelen. Als u geen klompen heeft, dan heeft u het misschien aan een teen kunnen voelen, al was het niet mijn bedoeling daarop te trappen. Na de pauze kunt u vragen. Als het even kan, dient u ze schriftelijk in. De mensen schrijven korter dan ze spreken. Debat wordt aanvaard over elk punt behalve punten van geloof.

DISCUSSIE

❖ *Sommige heilsleren hebben in bepaalde gevallen vele mogelijkheden, b.v. emancipatie van arme boeren en van vrouwen. Als voorbeeld de leer en de praktijk van Mao Tze Tung in China. Is dat toch niet te verkiezen boven dat wat er met een vrij land als India gebeurt waar veel geestelijke stromingen, heilsleren en kasten bestaan, maar een onoplosbare armoede bij de bevolking?*

Laat mij beginnen te zeggen dat ik de grote Stuurman of de grote Roerganger kan bewonderen. De man heeft inderdaad voor China een zeer belangrijke revolutie op gang gebracht. Maar laten wij daarbij één ding niet vergeten: hij heeft daarmee tevens alle andere ontwikkelingen onmogelijk gemaakt. Eerst na zijn dood zijn de toch werkelijk grootse ontwikkelingen van vroeger weer een beetje meer op de voorgrond gekomen. In zijn tijd mocht je niet spreken over K'ung Fu Tze of over Lao Tze: dat was eenvoudig verboden. Daarom kunnen we niet zeggen: Mao is zonder meer de man geweest die China een nieuwe mogelijkheid heeft geboden. We kunnen zeggen: Hij heeft een proces op gang gebracht dat pas voleind zal zijn, wanneer de vrijheid van de eenling weer zo groot wordt dat hij zijn persoonlijke ontwikkeling en ontplooiing kan doormaken en niet gebonden is aan staatsontworpen systemen.

❖ *Wat zou u ervan vinden, als een idealistische sekte in de Sahel de armoede en vooral het hongerprobleem daar zou kunnen oplossen? Als een sekte dit niet kan, hoe zou het dan volgens u wel moeten worden aangepast?*

Een sekte zou dat kunnen, als deze voor haar leden een directe specialisatie in deze problemen plus een leven in deze omgeving samen met de normale bewoners als doel zou stellen. Het is namelijk mogelijk om het Sahelprobleem voor ongeveer 3/4 zonder meer op te lossen. Daarvoor is echter nodig een bepaalde technologie, herbepanting van gebieden, betere beweiding, andere landbouwmethoden etc.. Dan zou ik dit ongetwijfeld goed heten zolang er geen dwang zou worden uitgeoefend op de leden van de sekte om daar te blijven, ook als ze het liever niet zouden doen. Op het ogenblik, dat een dergelijke sekte de mensen zou willen bekeren tot hun eigen denken, meen ik dat ze de mensen onrecht aandoen, omdat ze hun eigen normale ontwikkeling verstoren, hun eigen cultuur vernietigen en daarmee - we kunnen het in vele grote steden zien in heel Afrika - een stuurlaasheid gaan veroorzaken bij deze mensen waardoor de geestelijke achtergronden wegzakken en er op den duur alleen een soort bluf en leegte overblijven.

❖ *Als u spreekt over technologieën denkt u dan aan westerse technologieën of Afrikaanse technologieën?*

Ik denk aan een toepassing van de westerse technische kennis op een voor Afrika hanteerbaar peil. Dat wil zeggen: Geen ingewikkelde machines, maar wel gebruikmaken van de westerse mogelijkheden om ondergrondse waterlopen vast te stellen. Eventueel gebruikmaken van westerse methoden om eerst een aantal bronnen te slaan en pompen op te stellen en dan daarna eventueel de mensen eenvoudige middelen te geven waarmee ze zelf dit systeem verder kunnen uitbreiden. Dus niet de motorploeg met tractor inzetten, maar wel een

verbeterde ploeg. Nu niet meer met spade en hak werken, maar wel een betere spade en een betere hak. Het is een aanpassing aan de mogelijkheden ter plaatse, maar dan wel op basis van westerse kennis ook ten aanzien van gewassen, ziekten van gewassen, de mogelijkheid van herbebossing en wat dies meer zij.

❖ *Wat vindt u van een leer die exclusief is? Ik, denk hierbij aan de Eckankar die vrijwel uitsluitend de lering door middel van uittreding als voerend tot een hoger bewustzijn beschouwt?*

Voor sommige mensen is dit systeem hanteerbaar, voor anderen weer niet. Zolang men de mens wijst op de mogelijkheid, zonder hen daarbij te verplichten of te binden, heb ik geen bezwaar. Het is niet de exclusiviteit van een systeem dat het op zich verwerpelijk maakt, maar de wijze waarop het zich tot het exclusieve en enig mogelijke systeem verklaart en anderen daaraan probeert te binden.

❖ *Kan er niet gezegd worden dat degene die niet kan uittreden eigenlijk verloren zal gaan in dat leven om een hoger bewustzijn te krijgen?*

Als je geen auto hebt, kun je ook met de trein gaan.

❖ *Wat is uw mening over The Summit Lighthouse geleid voor Mrs Elisabeth Claire Prohet? Zij beweert als enig zuivere boodschapper van de Witte Broederschap te zijn gekozen. Door haar spreken Meesters als Koot Hoomi, Jezus, Boeddha en een kracht zoals Michaël. De leer is op wetenschappelijke basis gebouwd. Men raakt ervan overtuigd na kennisname en door studie.*

In de eerste plaats heb ik hier wel enige aantekeningen te maken. Als enig zuiver kanaal van de Witte Broederschap. Ik geloof niet dat er één zuiver kanaal bestaat, omdat alles door de mens wordt doorgegeven en diens gevolg moet worden omgezet in menselijke termen, ongeacht, of die wetenschappelijk, emotioneel of anderszins getint zijn. In de tweede plaats wil ik zeggen: Als u in dit systeem voor uzelf een weg vindt, dan is dat systeem voor u goed, maar het betekent niet dat er geen andere wegen zijn die voor anderen beter zijn. Zij presenteert zich als het enige medium. Langs andere wegen kunnen geen boodschappen van de Witte Broederschap doorkomen. Dat is natuurlijk onzin.

❖ *Meent u dan dat u het systeem daarmee verwerpt?*

Ik verwerp niet een deel van hetgeen doorkomt. Wat ik wel verwerp, is de pretentie t.a.v. de bronnen waaruit het stamt en natuurlijk ook de pretentie van "de enig ware profetes", het enig ware kanaal te zijn. Hier heeft u weer te maken met een van die Messiaanse bevestigingen die - zoals ik u al eerder heb verteld - soms zeer winstgevend kunnen zijn.

❖ *Kent u de School van de Filosofie? Acht u de leer van deze school aanvaardbaar?*

Ik ken heel veel verschillende scholen van filosofie. Ik kan dus ten aanzien van "de" school zonder meer geen uitspraak doen. Ik kan wel zeggen, dat elke filosofie - of ze in een school wordt onderwezen of niet - eigenlijk gebaseerd is op een kleine hoeveelheid feiten en een zeer grote hoeveelheid daaraan verbonden denkbeelden. Aangezien denkbeelden behoren tot de innerlijke wereld van de mens, kan een bepaalde filosofie voor de mens een goede lijn zijn om te volgen. Maar het betekent niet dat: punt 1 iedereen in die filosofie eenzelfde lijn zal vinden en: punt 2 dat een bepaalde filosofie voor iedereen goed kan zijn.

❖ *Welke vormen zal de Maitreya-beweging na de 21e juni a.s. aannemen?*

Ik vermoed een soort vergeestelijke Droopy-figuur, het melancholieke tekenfilmhondje met hangwangetjes. Ik meen, dat de beweging zal proberen zich eruit te redden door ofwel alsnog iemand als Maitreya naar voren te schuiven die daarvoor echter niet metterdaad enig bewijs kan leveren en waarschijnlijk later dan de genoemde datum, danwel dat men zal zeggen dat de tijd nog niet rijp is en dat er eerst vrede op aarde moet zijn. Dit geeft je dan wel even de nodige tijd om verder te werken.

❖ *Als men in een demonische sfeer is terecht gekomen wat kan men dan doen om zich daaraan te onttrekken?*

Dit is nu niet bepaald een vraag over sekten. Een demonische sfeer is eigenlijk een bewustzijnstoestand. Wat kun je doen om je daaraan te onttrekken? Ik zal proberen het eenvoudig en kort te zeggen: In de eerste plaats: demonen hebben alleen macht, indien je hun die macht toekent. In de tweede plaats: als je gelooft in de invloed van deze sfeer, zul je er niet uit kunnen komen. Stel jezelf voortdurend voor dat je op weg bent naar het licht of

welke andere voorstelling je van goedheid, van vrede of van harmonie ook naar hebt. Probeer telkenmale weer die weg te gaan. Visualiseer die desnoods in een fantasie. Hierdoor ontkom je voor een groot gedeelte aan beïnvloedingen die niet harmonisch zijn. In de derde plaats: erken, dat z.g. demonische beïnvloedingen alleen kunnen plaatsvinden t.a.v. in u bestaande kwaliteiten of eigenschappen. Kijk dus welke kwaliteiten of eigenschappen vanuit die sfeer worden aangesproken en probeer juist deze te verwaarlozen en de andere kwaliteiten verder te ontwikkelen.

❖ *Kan een hersenspoeling, zoals door sommige sekten wordt toegepast, na de overgang nog lange tijd doorwerken? Is er een volgend leven nodig om daarvan af te komen?*

Dit is een moeilijke vraag. Het ligt er namelijk aan op welke manier die hersenspoeling is ervaren. Er is inderdaad een soort hemel in Zomerland waar de mensen voor een groot toneel zitten waarop zo nu en dan een licht schijnt waarna ze uitbreken in halleluja-geroep totdat ze uit verveling tenslotte besluiten om te kijken en dan zien dat er niets is. Dat komt dan gewoon van het christelijke geloof uit. Het zal u dan duidelijk zijn dat ook in dergelijke sekten heel vaak een soort hemelwereld ontstaat die aan de verwachtingen beantwoordt totdat men beseft dat ze op zich niet levend is, dat ze steriel is. Pas dan gaat men om zich heen kijken en verwaasd het beeld dat men eigenlijk zelf heeft projecteerd.

❖ *Ik dacht, dat de Orde der Verdraagzamen verdraagzamer zou zijn ten opzichte van andere sekten. Ik dacht dat de liefde het kernpunt van alles is.*

Moeten wij verdraagzaam zijn tegenover degenen die anderen doden als de enige reden daartoe - dat wil ik er nog aan toevoegen - eigenlijk gewin of machtslust is? Pleit het niet veel meer voor de liefde die je koestert voor anderen, als je hen wijst op deze fouten? Wij zijn verdraagzaam genoeg. Wij geven toe, dat elke sekte voor sommige mensen goed kan zijn. Maar wij waarschuwen ervoor je over te leveren aan die sekten die je lichaam en je ziel opeisen. Dit laatste doen wij uit liefde, voor u en voor anderen. Men denkt wel eens dat verdraagzaamheid betekent: in nederige liefde neerliggen, terwijl anderen hun met ijzerbeslagen schoenen op je afvegen. Dat is niet de bedoeling. Verdraagzaamheid is begrip hebben voor de ander. Dat hebben wij ook ten aanzien van die andere sekten. Maar het betekent daarom nog niet dat wij blind behoeven te zijn voor de kwalen die in deze sekten en soms ook in onze eigen sekte (het lijkt soms meer de Orde van de Onverdraagzamen) bestaan. Het betekent, dat wij door duidelijk te maken wat er gaande is anderen helpen om zich een zuiverder beeld te vormen van hun eigen omgeving, hun eigen wijze van leven en denken. Ik geloof, dat er geen grotere liefde bestaat dan die welke anderen probeert te helpen. Als u ons dat kwalijk wilt nemen, dan wil ik u aan Jezus herinneren die uit liefde voor de mensen, zo wordt u toch geleerd, is gestorven. Maar hij aarzelde niet om de wisselaars de tempel uit te ranselen met de zweep.

❖ *Waarom mogen er geen vragen worden gesteld over de Leer?*

Wij hebben niet gezegd dat er geen vragen over de Leer mogen worden gesteld, maar dat punten van geloof niet voor discussie vatbaar zijn. Dat is heel belangrijk. Ons contact beperkt zich tot een redelijke uitwisseling. Dit betekent dat een geloof, dat hoofdzakelijk een emotionele of hogere geestelijke erkenning of ervaring is, niet voor een dergelijke uitwisseling van gegevens vatbaar kan zijn. Daarom heeft het geen zin om over geloof en leer te spreken. U moogt het doen. Wij zijn volkomen bereid om onze visie daartegenover te stellen, maar een debat daarover is zinloos, omdat degenen die geloven meestal doof zijn voor de argumenten van iemand die anders denkt.

❖ *Zal het verschijnsel "sekte" in het Aquariustijdperk vervagen en tenslotte geheel verdwijnen?*

Neen. Het sektarisme is te allen tijd deel van de menselijke samenleving geweest en zal dat blijven. Realiseer u dat toen de eerste sjamanen, de eerste stammen die nog woonden in grotten en holen of kampeerden ergens op de vlakte, dansten er al sekten waren. Groepen, die het anders zagen en die misschien een andere sjamaan beter vonden. Zo is het altijd geweest en zo zal het blijven. In de Aquariustijd krijgen wij een keuze te maken tussen de volledige aanvaarding van de ander zoals deze is of de persoonlijke ondergang. Het is juist deze keuze die volgens ons positief zal verlopen. Er zullen sekten zijn, maar ze zullen elkaar niet verketteren, maar zoeken naar de wegen waardoor ze elkander kunnen helpen tot een perfecter beleven te komen ook van de waarheid die de ander kent.

❖ *Dus de exclusiviteit valt weg?*

De neiging om te domineren valt weg. Als we het kerkelijk moeten zeggen: In plaats van de lenig "ware leer" zoekt men de oecumene waarin de verschillende meningen kunnen samenvloeien in de ene werkelijk belangrijke beleving van de hoge kracht die men op aarde meent te kunnen uiten en uitdragen.

- ❖ *Er is in Amerika en ook hier een boek verschenen met de titel 'Seth spreekt'. Dit boek bevat een aantal lezingen, uitgesproken door een vrouwelijk medium. Ze schrijft over allerlei onderwerpen. Zij schrijft, alsof de sluier over vele dingen die de mensen niet weten is opgetrokken en Seth alles wat er op de wereld te vragen valt kan beantwoorden. Bestaat Seth?*

Seth is de naam van de God van de dood. Het is een pseudoniem. Waar een pseudoniem wordt gebruikt ... het is misschien van onze kant wat sektarisch denken daar zijn wij een beetje huiverig. Wij vinden namelijk dat de boodschap zichzelf moet bewijzen en dat niet het gezag van een bepaalde naam daaraan belangrijkheid moet verlenen. In al de antwoorden die u vindt in deze lezingen zijn vele tenminste het overdenken waard en zijn de oplossingen aangeduid. Een groot gedeelte daarvan is echter niet logisch zowel op wetenschappelijk als op sociaal terrein. Indien u zich dit realiseert, zult u zien dat het geheel een aanzet tot een bepaalde manier van denken betekent en niet een feitelijke oplossing van alle problemen. De schrijfster wordt a.h.w. gedwongen door een geest om zich achter de schrijfmachine te zetten en ontvangt gedurende enkele maanden inspiratie. Ik ken deze verhalen. Zelfs uw eigen medium heeft daarvoor zijn manier van uitdrukken. Hij zegt: "Al het gesprokene is buiten verantwoordelijkheid van de redactie." Met andere woorden, het is een van je afschuiven van het geheel of van een deel van de verantwoordelijkheid aan al dan niet hypothetische persoonlijkheden. Je zoudt een medium moeten kennen om te weten hoeveel van de eigen persoonlijkheid doorklinkt. Als u een vergelijkend beeld neemt en u leest 'Isis ontsluit', dan zult u ontdekken dat Blavatsky, in vele opzichten een zeer belangrijke persoon, ook in haar geestelijke uiting toch in haar commentaren op het boek Dzjan hier en daar vervalt in haar tirades tegen de wetenschap die haar niet wenst te aanvaarden. Dat is zeer interessant om te zien. U kunt nooit een dergelijk werk zien als zijnde zuiver geestelijk. Laat mij het zo zeggen. U kunt op een orgel niet echt viool spelen en op een viool geen orgel. Je bent, zelfs wanneer een geest gebruikmaakt van een mens als schrijvend medium of een andere vorm van mediumschap, altijd afhankelijk van de inhouden, mogelijkheden en kwaliteiten die je daarin aantreft. Het enige dat je kunt doen, is deze zodanig hergroeperen dat het onbewuste van de persoon zelf een zo geringe mogelijke invloed uitoefent. Slaag je daarin niet, dan krijg je een mengsel van geestelijke wijsheid en menselijk vooroordeel.

- ❖ *Dat is jammer, want, zij brengt het als DE waarheid. De Orde zegt altijd weer: Denk zelf na, want wij kunnen ook fouten maken. Wij hebben de waarheid niet in pacht. Dat zegt zij in het boek niet.*

Het is iets wat de meeste niet zeggen, omdat zij zich te zeer bewust zijn van het feit dat zij de fouten maken. Wij zeggen: Het is beter te zeggen dat je een fout kunt maken en probeert het te voorkomen, want er slipt altijd wel één doorheen, dan dat je zegt dat je geen fouten maakt en daardoor a.h.w. fouten als waarheid gaat voorleggen zonder de mensen te wijzen op de noodzaak om er zelf over na te denken. Het is gewoon een kwestie van visie. Wij vinden dat jammer. De meeste mediums, die betrokken zijn bij een dergelijke boodschap zijn geneigd te zeggen: Hier is de enig ware grote boodschap. Dan blijft er voor u nog altijd één vraag over. Als dat de werkelijke grote boodschap is, wie heeft ze gedaan?

- ❖ *Er is in de 20e eeuw een toenemend geloof in de wetenschappen. Zoudt u daarover iets willen zeggen? Ik heb zelf de indruk dat het geloof een sektarisch karakter heeft vooral in de natuurwetenschappen.*

Niet alleen daar. Ik zou u ook kunnen wijzen op sektarisme in de medische wetenschap, de toch wel eigenaardige verschillen in benadering in de rechtswetenschap, de voortdurende twisten van de theologen, de zeer uiteenlopende denk- en berekeningsrichtingen bij de economen en nog anderen. Inderdaad, de wetenschap heeft een mate van gezag verkregen. Dat gezag verschaft voorrechten. Als je ongelijk krijgt, worden én gezag én voor rechten op den duur minder. Daardoor heeft de wetenschap zich ontwikkeld tot een aantal in feite gesloten standen, die ten koste van alles de eigen schijn van absolute juistheid en juiste benadering proberen op te houden, ook als ze onderling wel degelijk beseffen dat dit niet het geval is. Daarbij komt verder dat een groot gedeelte van de wetenschap in deze dagen

betrokken is bij het zakenleven en daardoor om zichzelf te kunnen handhaven rationalisaties moet vinden waardoor het eenzijdig verder ontwikkelen van wetenschappelijke mogelijkheden verantwoord kan worden geheten zelfs in naam van de wetenschap, terwijl men weet dat de gevolgen daarvan niet te schatten zijn. Om weer een vriend van mij te citeren: Hij, die zich een experimentator noemt, mag nooit een idioot kind een geladen ontzekerde revolver in handen geven om te zien wat er gebeurt. Misschien is dat duidelijk genoeg.

❖ *Wat denkt u van de naaste toekomst van deze wetenschappen die een steeds sterkere destructieve invloed hebben op de wereld?*

Ik geloof dat er in de wetenschappen zelf zich een reformatie aan het voltrekken is, zoals we dat ook in vele grote kerkelijke instanties zien en zelfs in bepaalde Internationals. Men komt tot nieuwe benaderingen. Op dit moment zal de oude tendens nog enige tijd overheersen, maar er komen steeds meer alternatieve benaderingen op de voorgrond. Daar een deel van deze alternatieven wel degelijk zeer goede resultaten bieden, zullen zij op den duur de anderen dwingen om zich hierbij neer te leggen. Dat betekent eenvoudig, dat een groot gedeelte van de farmacopee kan worden vervangen door andere eenvoudiger middelen, ook als dit bepaalde zeer belangrijke industrieën onnoemelijke schade kan berokkenen. Dat zal in de nabije toekomst ongetwijfeld gebeuren, nabij is ongeveer tien jaar. Ik voorzie verder dat men tot een andere benadering zal komen ook in de medische wetenschap: de erkenning, dat de psyche dermate belangrijk is dat in feite elke geneeskundige behandeling steeds meer psychosomatica wordt. Ik voorzie in de natuurwetenschappen dat men zich gaat bezighouden met het elimineren van gevolgen die de huidige wetenschappelijke ontwikkelingen met zich hebben gebracht. In deze bestrijding komt men tot een totaal nieuwe benadering zowel van de natuur, van de natuurwetten als natuurverschijnselen en zelfs flora en fauna. Ook dit zou zeer goede resultaten kunnen afwerpen. Wat de economen betreft, als ze er eenmaal achter beginnen te komen dat zij alleen de toekomst kunnen voorspellen omdat zij later kunnen verklaren waarom de voorspelling niet is uitgekomen, dan zullen zij zich misschien meer gaan bezighouden met het directe heden dan met een toekomst die ze niet kunnen overzien en die hen steeds weer tot grote misslagen aanzet. Dit zijn een paar voorbeelden. Daaruit kunt u wel afleiden dat ik zelfs al in de aankomende 20 á 30 jaren zeer grote veranderingen verwacht juist op het gebied van de wetenschappen en dit hoofdzakelijk als gevolg van een mentaliteitsverandering bij vele wetenschappers.

❖ *Er zijn in de Ver. Staten en ook in India vele sekten en stromingen voortdurend in opkomst. Zijn er ook zulke activiteiten in de landen van Oost-Europa?*

Hier moet ik zeer voorzichtig formuleren. Er zijn daar geen sekten in de zin waarin u dit in Europa en hoofdzakelijk Amerika beschouwt. Er zijn vele groepen, de meeste overigens met enige christelijke achtergronden, die in kleine kringen samenkomend bepaalde rituelen, misschien ook seances en dergelijke houden. Het aantal spiritistische groepen in de Sovjet-Unie alleen zal op het ogenblik liggen omstreeks de 7 á 8000. Dat is iets waarin zij enig inzicht hebben. Wat betreft religieuze benadering vooral van de natuur en daarbij vaak een neiging tot extreem animisme, die vinden we vooral in de nieuwe wetenschappelijke steden en mijnbouwsteden in Siberië. Er zijn dus inderdaad een aantal van die ontwikkelingen. Daar het over het algemeen gaat om zeer beperkte, groepen die slechts zeer weinig of zelfs geen onderling contact hebben, geloof ik niet dat je over een sektarisme kunt spreken in de Amerikaanse, Indiase of zelfs West-Europese zin van het woord.

❖ *Worden ook buitenaardse beschavingen geteisterd door sektarisme?*

Er zijn zoveel van die buitenaardse beschavingen. In elke ontwikkeling van een ras komt men tot een grens tussen de puberteit van het ras en de volwassenheid. Juist in de periode van de puberteit en kort vóór het bereiken van de volwassenheid blijkt een soort sektarisme elke opwaarts worstelende beschaving te teisteren. Het is dus een algemeen verschijnsel dat niet tot deze aarde beperkt blijft. Als het echter over wonnen wordt, dan valt het sektarisme, zoals wij dat nu kennen, weg en blijft wel de verschillende gerichtheid, de belangstelling en eventueel de praxis over, maar eerder als een persoonlijke uiting binnen het kader van een algemeen erkende eenheid of gemeenschap. Dat is dan de rijpere fase.

❖ *Denkt u dat de komende Uranus-Neptunus conjunctie verhoging geeft aan het sektarisme?*

Ik ben zo vrij om dat te betwijfelen. De mens heeft geen invloed van de planeten nodig om dwaasheden te begaan.

U zult mij toestaan dat ik hiermee ons gezellig samen zijn ga af sluiten: Wij zijn bezig geweest over het sektarisme. Sommigen meenden zelfs dat het een beetje scherp was voor de O.D.V. Ik heb daar trouwens antwoord op gegeven. Wilt u van wij het volgende a.u.b. ter overweging aanvaarden: De kracht, die u in uzelf erkent en als zekerheid beleeft, is de enige God waarmee u kunt leven en die u kunt dienen. De waarheid, die u zelf beleeft, bestaat voor u persoonlijk en zal nooit door een ander geheel gelijk kunnen worden ervaren. Zoek daarom in uw leven niet naar de verschillen tussen u en anderen, maar naar de overeenkomsten. Zoek naar datgene waarmee u harmonisch kunt zijn op elk terrein. Verwerp of ontga zoveel mogelijk al datgene wat u innerlijk niet kunt verwerken, niet tot harmonie kunt omvormen. Op deze wijze kunt u uw innerlijke harmonie vergroten en tevens uw harmonie met de omwereld eveneens doen toenemen. Het is deze harmonie waaruit begrippen als naastenliefde, vrede etc. tenslotte zullen moet voortspuiten. Geen sekten die andere sekten verwerpen of zich als de enig juiste etaleren. Maar mensen, die uitgaand van hun innerlijke waarheid en eerlijk zoekend naar een steeds beter begrip van hun leven, en de betekenis van de krachten om hen heen, samen zoeken - stoffelijk en geestelijk - datgene tot stand te brengen waardoor zij meer één kunnen zijn zonder daarom voor de anderen gelijkvormigheid te eisen. Dit lijkt mij goed toe. Ook voor degenen, die zich in dit aankomende Aquariustijdperk steeds meer met de hoop op wereldbroederschap verheugen.

Dan heb ik nog een raad: Erger u zo weinig mogelijk. Als u zich niet ergert, merkt u pas hoeveel er te lachen valt. Hoe beter u kunt lachen hoe meer u kunt lachten, hoe sterker u innerlijk wordt en hoe aanvaardbaarder uw wereld wordt. Want dan bent u vele dingen, die u anders zoudt willen bestrijden dankbaar dat u er zo nu en dan om kunt lachten en daardoor vreugdiger kunt verdergaan op uw weg. Neemt u mij deze raad niet kwalijk. Het heeft misschien weinig met sektarisme te maken, maar het heeft alles te maken met uw eigen groei en geestelijke volwassenheid.